

2020-09-16

Övergripande medieplan för Bibliotek Botkyrka

Den övergripande medieplanen gäller för hela Bibliotek Botkyrkas organisation. Den kompletteras med lokala medieplaner som beskriver behoven av utveckling av beståndet på respektive bibliotek.

Bibliotek Botkyrka har en policy för inköp, fjärrlån och gallring, som är antagen av kultur- och fritidsnämnden 2018. Det är ett separat dokument, som är styrande för verksamheten.

I denna övergripande medieplan specificeras de kvalitetskriterier som biblioteken arbetar efter och de resursuppdrag som finns inom organisationen.

I de lokala medieplanerna beskrivs balansen mellan ämnen och avdelningar på de olika biblioteken.

I tre medieplaner för Bibliotek Botkyrkas resursuppdrag beskrivs prioriteringar och behov vad gäller tillgängliga medier, medier på olika språk och medier som berör de nationella minoriteterna och deras språk.

Kvalitetskriterier inom Bibliotek Botkyrka

Inköp av medier inom Bibliotek Botkyrka utgår från gemensamma kriterier baserade på kvalitet. Det ingår i bibliotekariens profession att göra medieurval.

Urvalet görs också med hjälp av kvalitetsbedömningar av andra sakkunniga, som exempelvis litteraturrecensenter, förläggare och ämnesexperter.

Kvalitetskriterierna inom Bibliotek Botkyrka är utformade efter gemensam diskussion och baseras på personalens professionella

- kunskap om litteratur
- kunskap om bibliotekens upptagningsområden och prioriterade grupper
- kunskap om läsning, språkutveckling och det vidgade textbegreppet
- språkkunskaper

Kvalitetskriterierna gäller såväl vuxen-, som barnlitteratur, fack- och skönlitteratur och olika medieformat.

Kvalitetskriterier

Bibliotek Botkyrkas bestånd som helhet ska spegla de kvalitetskriterier som anges. Det innebär att varje media inte kan möta alla kriterier, men att alla medier ska granskas gentemot kriterierna. Det sker vid inköp, eller om andra upp-

2020-09-16

komna faktorer ger skäl till detta. Bedömningen av hur kriterierna ska vägas mot varandra i de enskilda fallen gör bibliotekarien.

- *Representation.* Medier på svenska och engelska ska avspegla Botkyrkabornas mångfasetterade erfarenheter och bakgrund. Mångfald vad gäller hudfärg, funktion, klass, sexuell läggning, sexuell identitet, religion, ursprung och liknande. Mindre synliga grupper synliggörs.
- *Estetik och visuellt uttryck.* Gäller särskilt bilderböcker.
- *Originalitet och nyskapande.* Gäller särskilt skönlitteratur för vuxna.
- *Goda recensioner* i dags- och fackpress.
- *Önskemål och efterfrågan.* Inköpsförslag är en av flera indikatorer för inköp eller fjärlån.
- *Användbarhet.* För till exempel sagostunder, bokprat.
- *Faktagranskad av ämnesexperter.* Gäller framförallt facklitteratur.
- Författaren är en *ämnesauktoritet* och verket är utgivet på *etablerat förlag*. Gäller framförallt facklitteratur.
- *Angelägenhet och aktualitet.* Gäller särskilt litteratur för ungdomar och vuxna.
- *Intresseväckande* vad gäller det aktuella språket. Gäller särskilt litteratur på andra språk än svenska, inklusive nationella minoritetsspråk.
- Det finns en *lokal anknytning till Botkyrka*.

2020-09-16

Resursuppdrag

Bakgrund

För att särskilt ta tillvara de prioriterade gruppernas intressen, har Bibliotek Botkyrka inrättat resursuppdrag. Grunden till resursuppdragen ska vara att erbjuda en likvärdig tillgång till alla slags medier och verksamhet, med fokus på folkbibliotekens enligt lag prioriterade grupper: personer med annat modersmål än svenska, personer med funktionsnedsättning och de nationella minoriteterna. Barn är dessutom prioriterade inom dessa grupper. Resursuppdragen omfattar medier, programverksamhet och andra tjänster.

Syfte

Syftet med resursuppdragen är att:

- Skapa likvärdig tillgång till alla sorters medier på alla bibliotek
- Möjliggöra utveckling av spetskompetens på biblioteken
- Se till att programverksamheten utvecklas för de prioriterade grupperna
- Möjliggöra en större bredd i det samlade beståndet

Arbetsätt

Resursuppdragen sköts av särskilt avsatta expertgrupper inom Bibliotek Botkyrka. Medlemmarna av expertgruppen har särskild kompetens och intresse för expertområdet.

Inköpsansvaret inom de olika resursuppdragen är placerat på ett av organisationens bibliotek. Ett grundbestånd som representerar 10-14 språk, nationella minoritetsspråk och tillgängliga medier placeras ut på varje bibliotek. Behov och efterfrågan i de olika stadsdelarna analyseras och påverkar vilka medier som placeras där.

Expertgruppernas arbete styrs av mål och uppdrag från verksamhetsplan, biblioteksprogram och ledningsgrupp. Vissa fasta punkter i dagordningen för expertgruppernas möten kan vara ett stöd för detta.

De som arbetar med resursuppdraget ansvarar för att:

- Omhänderta och förnya bestånden inom resursområdet. Nyinköpta medier fördelas till de olika biblioteken
- Driva programverksamhet med inriktning på de aktuella målgrupperna

2020-09-16

- Ansvara för organisationens samlade omvärldsbevakning inom mediedelen av resursområdet
- Ansvara för kompetensutveckling inom resursområdet av kollegor inom hela Bibliotek Botkyrka
- Se till att medierna får rätt ämneskategori i vårt klartextsystem

Resursuppdragens innehåll och fördelning

Personer med annat modersmål än svenska

Hallunda bibliotek är resursbibliotek för medier på andra språk än svenska och engelska. I uppdraget ingår medier på andra språk än svenska (utom de nationella minoritetsspråken och engelska) för både vuxna och barn och såväl fack- som skönlitteratur. Nordiska språk ingår i uppdraget. Barn- och ungdomsverksamhet ska vara prioriterad.

Även e-böcker på andra språk än svenska och engelska ligger inom Hallundas resursuppdrag, men i nära samarbete med Tumba bibliotek som ansvarar för e-böcker på svenska och engelska. Grammatikor, ordböcker, träna svenska (lättläst) och språkkurser ingår inte i resursuppdraget, dessa köps av respektive bibliotek utifrån lokala behov.

Lättläst på andra språk än svenska ingår i Hallundas resursuppdrag, För tillgängliga medier på andra språk än svenska och engelska ligger ansvaret på Tullinge bibliotek, men det sker i tätt samarbete med Hallunda bibliotek.

Resursuppdraget kräver analys och omvärldsbevakning av vilka språk som är de mest prioriterade i respektive kommunal. Arbetet sker i samarbete mellan expertgruppen och respektive bibliotek.

Personer med funktionsnedsättning

Tullinge bibliotek är resursbibliotek för tillgängliga medier samt för den samlade Biblioteket kommer hem-verksamheten. I uppdraget ingår alla talböcker (i alla dess former, inklusive egen nedladdning), storstil, äppelhyllböcker (såsom taktila böcker, TAKK-böcker m.m.), Daisyspelare, minneskortsläsare samt lättlästa medier för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. I uppdraget finns också ett särskilt uppdrag att omvärldsbevaka medielandskapet för att bredda uppdraget till att även omfatta nya sorters tillgängliga medier.

2020-09-16

Tullinge bibliotek ansvarar även för tillgängliga medier på andra språk än svenska, men arbetet sker i nära samverkan med Hallunda bibliotek.

Nationella minoriteter

Tumba bibliotek är resursbibliotek för medier på de nationella minoritetsspråken.

Medieförsörjningen på finska, romska, samiska, meänkieli och jiddisch ska fungera bra på samtliga bibliotek. Bibliotekets uppdrag är att sprida information och kunskap om nationella minoriteter till en bred allmänhet.

Botkyrka kommun är finskt förvaltningsområde. Det har länge funnits en finskspråkig verksamhet, vilket betyder att det finns en förväntan hos invånarna. Vid sidan av att bygga upp och stärka denna förväntan utvecklar Bibliotek Botkyrka arbetet med de andra minoritetsspråken. Barn- och ungdomsverksamhet ska vara prioriterad.

2020-09-16

Gemensamma riktlinjer för andra behov av samordning

Kurslitteratur

Inom Bibliotek Botkyrka köps kurslitteratur in till gymnasie/vuxenutbildningsnivå. Behov av kurslitteratur för utbildning på högskole- och universitetsnivå ansvarar respektive lärosäte för.

Hur inköpen på de olika biblioteken ska prioriteras anges i respektive lokal medieplan.

Tidskrifter

En helhetssyn på tidskrifterna behövs, då de delas mellan biblioteken. Bedömningen av behoven utgår från vilka språkgrupper som är stora i kommunen, vilka behov som täcks av databasen Pressreader, och efterfrågan. Användningen på plats är ofta osynlig och ger inget avtryck i statistiken.

Lokala behov av tidskrifter beskrivs i de lokala medieplanerna.

Lokalt system för hylluppställning

Bibliotek Botkyrka har tagit fram ett unikt system för hylluppställning, som bygger på klartext och utgår från invånarnas flerspråkighet. Utformningen av systemet, liksom den fortsatta förvaltningen, beskrivs i särskilda dokument, som organisationen har gemensam tillgång till.

I de lokala medieplanerna beskrivs det enskilda bibliotekets behov av finindeling och av att lyfta fram särskilda avdelningar och språk.

Bevarande i magasin

Magasin finns på Tumba och Hallunda bibliotek. Här samlas det breda och det smala, det vill säga de populära titlarna och de sällan efterfrågade men av kvalitets skull viktiga titlarna. Folkbiblioteken har inget bevarandeuppdrag, men vissa titlar kan få en längre livslängd i magasinet. Här placeras media som inte har hög utlåningsfrekvens, men som bedöms inte bör gallras, till exempel klassiker inom både facklitteratur och skönlitteratur.

2020-09-16

Kriterier för magasinering:

- Klassiker inom skönlitteratur och facklitteratur som är i dåligt skick och som inte går att köpa in nya (Tumba)
- Exemplar av litteratur med Botkyrka-anknytning (Tumba)
- Mångspråkstitlar som är svåra att ersätta (Hallunda)

- Dokumentet är beslutat av ledningsgruppen för Bibliotek Botkyrka, 2020-08-24*
- Dokumentet riktar sig främst till bibliotekspersonal, men också invånare som vill ha insyn i bibliotekens arbetssätt*
- Dokumentet är giltigt till 2023-08-24*
- Ansvarig för revidering av dokumentet: Verksamhetschef bibliotek*
- Ansvarig för uppföljning av dokumentet: Verksamhetschef bibliotek*